

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia Direktyvos [2014/24/ES](#) 12 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkto ir 5 dalies išaiškinimo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT) pateikė šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar veiklos kriterijus, numatyti 12 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkte, siejamame su šios direktyvos 12 straipsnio 5 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad jeigu jame nurodyta veiklos procentinė dalis nustatoma remiantis apyvarta, o kontroliuojamasis juridinis asmuo priklauso grupei, atsižvelgiama tik į paties kontroliuojamojo juridinio asmens apyvartą, ar visgi į visų susijusių ar nesusijusių grupės bendrovių apyvartą, pavyzdžiui:

i) konsoliduotąją apyvartą, kurios atveju pagal nacionalinės teisės nuostatas, perkeliančias [Direktyvos [2013/34/ES](#)] 22 ir 24 straipsnius, atitinkamo juridinio asmens apyvarta turi būti pridėta prie kitų grupės įmonių apyvartos, arba

ii) įmonių, su kuriomis kontroliuojamasis juridinis asmuo sudaro ekonominį vienetą, kaip tai suprantama pagal ES konkurencijos teisėje vartojamą „įmonės“ sąvoką, apyvartą?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą bus atsakyta, kad reikia atsižvelgti tik į paties kontroliuojamojo juridinio asmens apyvartą, ar šiame klausime minimas veiklos kriterijus turi būti aiškinamas taip, kad apyvarta, pasiekta tretiesiems naudotojams šalinant atliekas sąvartyne, kurį kontroliuojamasis juridinis asmuo eksploatuoja kontroliuojančiųjų perkančiųjų organizacijų pavedimu, laikytina apyvarta, gauta vykdant kontroliuojančiųjų perkančiųjų organizacijų šiam juridiniam asmeniui pavestas užduotis, jei atsižvelgiama į tai, kad kontroliuojamasis juridinis asmuo šiuo atžvilgiu taip pat konkuruoja su privačiais operatoriais?

Pirmiausia, ESTT pažymėjo, kad, remiantis suformuota ESTT jurisprudencija, aiškinant ES teisės nuostatą, jos turinys turi būti aiškinamas atsižvelgiant ne tik į jos tekstą, bet ir į jos kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus. ES teisės nuostatos genezėje taip pat gali būti jai aiškinti svarbios informacijos.

ESTT nurodė, kad pagal Direktyvos [2014/24/ES](#) 12 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkto formuluotę reikalaujama, kad daugiau kaip 80 % kontroliuojamo juridinio asmens veiklos būtų vykdoma atliekant užduotis, kurias jam paveda kontroliuojančiosios perkančiosios organizacijos arba kiti tų pačių organizacijų kontroliuojamieji juridiniai asmenys. Atsižvelgiant į tai, kad ši nuostata susijusi ne su pačiu juridiniu asmeniu, o su jo vykdoma veikla, ir formuluotėje nenustatyta sąlyga, kad vertinimas turi būti grindžiamas vien tik paties kontroliuojamo juridinio asmens tiesiogiai vykdoma veikla, galima manyti, kad reikšminga veikla gali apimti tiek tiesiogiai juridinio asmens vykdomą veiklą, tiek ir veiklą, vykdomą per kitus grupės subjektus, kuriuos patronuoja tas pats juridinis asmuo. Be to, Direktyvos [2014/24/ES](#) 12 straipsnio 5 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta, kad veiklos procentinė dalis nustatoma, be kita ko, remiantis vidutine bendrąja apyvarta, nenustatant reikalavimo, kad ji būtų ribojama tik kontroliuojamo asmens apyvarta. Vadinasi, kai taikomas vidutinės bendrosios apyvartos kriterijus, vertinant, ar sąlyga yra

tenkinama, svarbu atsižvelgti ne tik į paties kontroliuojamo juridinio asmens vykdomą veiklą, bet ir į kitų grupės subjektų, kuriuos patronuoja tas juridinis asmuo, veiklą ir apyvartą.

ESTT pažymėjo, kad kontekstinis Direktyvos 2014/24/ES 12 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkto aiškinimas rodo, kad jo taikymas priklauso nuo kumuliacinių sąlygų, įskaitant šios nuostatos pirmos pastraipos c punkte nustatytą sąlygą, kad kontroliuojamame juridiniame asmenyje negali būti tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo. Direktyvos 2014/24/ES preambulės 32-ojoje konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad, be kita ko, tuo atveju, kai privatus ekonominės veiklos vykdytojas tiesiogiai dalyvauja juridinio asmens, kurį perkančioji organizacija kartu su kitomis kontroliuoja, kapitale, procedūrų taikymo išimtis neturėtų būti taikoma, nes tokiu atveju, sudarius pirkimo sutartį be konkurso procedūros, privačiam ekonominės veiklos vykdytojui, dalyvaujančiam kontroliuojamojo juridinio asmens kapitale, būtų užtikrintas nepagrįstas pranašumas jo konkurentų atžvilgiu. Vadinas, galimybė tiesiogiai sudaryti pirkimo sutartį vertinama atsižvelgiant į ekonominį kontekstą, į kurį patenka visi su tokiu pirkimo sutarties sudarymu susiję subjektai, todėl ir reikia atsižvelgti ne tik į kontroliuojamojo juridinio asmens ir jį bendrai kontroliuojančių perkančiųjų organizacijų santykius, bet ir į platesnį ekonominį kontekstą, kuriame veikia pats juridinis asmuo.

ESTT nuomone, Direktyvos 2014/24/ES 12 straipsnio 3 dalies genezė patvirtina šios nuostatos aiškinimą, nes ši nuostata buvo suformuluota kodifikuojant ankstesnę ESTT jurisprudenciją dėl tiesioginio viešojo pirkimo sutarčių sudarymo, nuo jos nenukrypstant, o tik detalizuojant, įtvirtinant 80% veiklos sąlygą, neatsisakant jurisprudencijoje suformuluotos sąlygos, kad kontroliuojamasis juridinis asmuo pagrindinę savo veiklos dalį turi vykdyti perkančiosios organizacijos naudai. Šios sąlygos laikymasis vertinamas atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, įskaitant ir aplinkybę, kad kontroliuojamasis juridinis asmuo yra grupės patronuojančioji bendrovė, todėl vertinant jo vykdomą veiklą atsižvelgiama į veiklą vykdomą per kitus šiai grupei priklausančius subjektus, taip pat į jų apyvartą.

ESTT konstatavo, kad tokį Direktyvos 2014/24/ES 12 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkto, siejamo su šios direktyvos 12 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa, aiškinimą patvirtina šiomis nuostatomis siekiamas tikslas, t. y. minėtomis nuostatomis siekiama užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui, nes jomis siekiama užtikrinti, kad Direktyva 2014/24/ES ir toliau būtų taikoma, kai kontroliuojamasis juridinis asmuo veikia rinkoje ir dėl to gali konkuruoti su kitais ūkio subjektais. Šio tikslo įgyvendinimui neturi reikšmės tai, ar kontroliuojamojo juridinio asmens ekonominė veikla vykdoma tiesiogiai paties juridinio asmens ar per kitus grupei priklausančius subjektus, todėl nustatant veiklos dalį, skirtą jį kontroliuojančioms perkančiosioms organizacijoms, turi būti atsižvelgiama į šių subjektų veiklą ir jų apyvartą. Taip pat ESTT pažymėjo, kad priešingu atveju būtų sudarytos prielaidos kontroliuojamam juridiniam asmeniui apeiti 80% veiklos sąlygą, dirbtinai išskaidant savo veiklą grupės viduje, be to, negalima atmesti, jog grupei priklausančios subjektai gali netiesiogiai pasinaudoti be konkurso sudarytomis pirkimo sutartimis, atsidurdami privilegijuotoje padėtyje konkurentų atžvilgiu.

Be to, kaip nurodė ESTT, tais atvejais, kai patronuojančioji bendrovė pagal Direktyvą [2013/34/ES](#) privalo teikti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, kuriose patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių veikla turėtų būti rodoma kaip vieno ūkio subjekto veikla, jose pateikiama konsoliduota apyvarta gali tiksliai atspindėti jos veiklą grupėje ir būti naudojama vertinant, ar tenkinama 80% veiklos sąlyga. Vadinasi, taikant šią sąlygą, kai kontroliuojamasis juridinis asmuo yra grupės patronuojančioji bendrovė, reikia atsižvelgti ir į kitų šiai grupei priklausančių subjektų apyvartą ir prireikus remtis konsoliduota apyvarta.

Atsižvelgdamas į atsakymą, pateiktą į pirmąjį prejudicinį klausimą, ESTT konstatavo, kad atsakyti į antrąjį prejudicinį klausimą nereikia.

Šios bylos kontekste, pažymėtina, kad ESTT atmetė kontroliuojamo juridinio asmens prašymą apriboti teismo sprendimo poveikį laiko atžvilgiu ir netaikyti Direktyvos [2014/24/ES](#) normos aiškinimo jau susiklosčiusiems teisiniams santykiams arba veiksams, kurie įvyko prieš ESTT sprendimą. ESTT pabrėžė, kad, pagal suformuotą ESTT jurisprudenciją, ES teisės aiškinimas galioja nuo normos įsigaliojimo momento, o bet koks apribojimas galimas tik išimtiniais atvejais.

ESTT priminė, kad pagal suformuotą ESTT jurisprudenciją ES teisės aiškinimas, kuriuo paaiškinama ir patikslinama šios normos reikšmė ir apimtis, kaip ji turi arba turėjo būti suprasta, yra taikoma nuo normos įsigaliojimo momento. Vadinasi, taip išaiškinta norma gali ir turi būti teismo taikoma tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir susiklostė prieš paskelbiant sprendimą dėl prašymo išaiškinti, jei, be kita ko, įvykdytos sąlygos, leidžiančios kompetentinguose teismuose pareikšti ieškinį dėl šios normos taikymo. Be to, ESTT pažymėjo, kad tik išimtiniais atvejais ir taikydamas bendrąjį teisinio saugumo principą gali apriboti visų suinteresuotųjų asmenų galimybę remtis jo išaiškinta norma ginčijant sąžiningumu grindžiamus teisinius santykius. Kad būtų galima nuspręsti dėl tokio apribojimo, turi būti tenkinami du esminiai kriterijai, t. y. suinteresuotųjų asmenų sąžiningumas ir didelių sunkumų rizika. Šios bylos kontekste pažymėtina, kad kontroliuojamas juridinis asmuo nepateikė jokių įrodymų, galinčių patvirtinti prašymo riboti ESTT sprendimo poveikį laiko atžvilgiu pagrįstumą.

Remdamasis pirmiau išdėstytais motyvais, ESTT konstatavo, kad [2014/24/ES](#) 12 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punktas, siejamas su šios direktyvos 12 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinamas taip: taikant sąlygą, pagal kurią daugiau kaip 80% kontroliuojamojo juridinio asmens veiklos turi būti vykdoma atliekant užduotis, jam pavestas jį kontroliuojančiosios perkančiosios organizacijos (kai ši sąlyga nustatoma pagal apyvartos kriterijų ir šis kontroliuojamasis juridinis asmuo yra grupės patronuojančioji bendrovė), reikalaujama atsižvelgti ir į kitų šiai grupei priklausančių subjektų apyvartą, prireikus remiantis konsoliduota apyvarta, kurios ataskaitą minėtas juridinis asmuo turi rengti pagal Direktyvą [2013/34/ES](#).